

Поезії в перекладі Миколи Зерова

Гай Валерій Катулл

ЛІРИЧНІ ПОЕЗІЇ (3)

Плач, Венеро! Плачте, купідони!
Плачте, люди витончені й чемні:
Вмер горобчик милої моєї,
Вмер горобчик, що вона любила
І як свого ока доглядала.
Був він ніжний і ласкаву пані
Знав, як доня малолітня матір:
На її колінах завжди бавивсь
І, стрибаючи навколо неї,
Щебетанням вірним озивався.
А тепер і він пішов до краю,
Звідкіля ніхто ще не вертався...
Хай навіки ти не діждеш долі,
Попідземна темряво неси та,-
Ти нам радість нашу відібрала...
Горе й нам, горобчику сердешний.
Через тебе дорогі очиці
Від плачу, від сліз почервоніли.

ДО ЛЕСБІЇ (5)

Жиймо, Лесбіє, жиймо і любімось!
Поговори лихі дідів сердитих
Мідяком найщербатішим цінуймо.
Сонце зайде на ніч і зійде вранці,
А для нас, як померкне світло денне,
Ніч без краю спаде і сон довічний.
Так цілуй же мене сто раз і двісті,
Знову тисячу раз і знову сто раз,
Та й до тисячі знов і знов до сотні.
А як буде у нас багато тисяч, [425]
Помішаємо всі і лік забудем,
Щоб із заздрих ніхто та не позаздрив,
Стільки наших цілунків налічивши.

ДО ЛЕСБІЇ (7)

Ти хочеш, Лесбіє, дізнатись неодмінно,

Яким числом твоїх цілунків неоцінних
Украй і через край задовольнився б я?..
Ах, скільки є піщин у золотих краях
Кірени дальньої, де сільфію багато,
Від гробовищ царя шанованого Батта
І до Юпітера лібійського святинь,
І скільки зір — очей з нагорених склепінь
Глядять на людський рід, мовчанням ночі вкритий,-
Цілунків стільки жде і твій Катулл неситий,
Щоб заздрісник урвав той незліченний лік,
Щоб горя не вшептав лукавий чийсь язик...

ПОЕТ ПРО СЕБЕ (8)

Катулле бідний, вже химери гнать годі,
Бо те, що втратив ти, пропало навіки!
Всміхалося тобі колись ясне сонце,
Як ти туди ходив, куди вела люба,
Дорожча і миліша над усе в світі.
О, скільки пустотливих там було жартів,
Яких хотілося й тобі, і їй разом!
Так, так, всміхалося тобі ясне сонце.
Тепер вона не хоче,— будь же й ти гордий
І не біжи за нею, і не журись дурно,
А все стерпи й переможи твердим духом!
Прощай, дівчино! Вже Катулл стоїть твердо.
Шукать тебе й просить не буде він марно,
Щоби, непрохана, зазнала й ти горя.
Злочинна, що тепер твоє життя значить!
Чи прийде хто? Кому здасися за гарну?
Кого полюбиш і чиєю ти будеш?
Кого, цілуючи, укусиш за губку?
А ти, Катулле, не хитайсь і стій твердо!

ДО ФУРІЯ ТА АВРЕЛІЯ (12)

Аврелій і Фурій — Катуллові друзі:
Куди б не пішов він,— ви тими ж стежками*:
На море Індійське, що рве й бурхає
В бою з берегами,
До саків далеких, до ніжних арабів,
Між парфи**, стрільців племено гострозоре,
В Єгипет пекучий, де Нілові гирла

Замулили море...

Поглянули б з ним ви й за гори Альпійські,
В долини, де Цезар прославивсь великий,
На Рейн пограничний і острів Британський,
Далекий і дикий.

І все, що б там Доля мені не послала,
Зо мною ви радо усе б поділили...

Тож прошу моїй передати коханій

Це слово немиле:

Дай боже їй жити й повік процвітати

І триста коханців водити з собою [426]

І серце їй бідне лукавою тільки

В'ялити жагою.

Моєї ж любові вона не діждеться:

Кохання Катуллове вмерло,— упало,

Як квіт польовий, коли пройде по ньому

Залізнеє рало.

[* Вільний переклад; рим в оригіналі, звичайно, немає.]

[** Парфи— тобто парфяни, іранське плем'я.]

НАШ ДІМ (26)

Наш дім поставлений в куточку затишному:

Ні Австр, ні Апел'їот не рушать мого дому;

Фавоній і Борей дихнуть не сміють там,-

А вітру все-таки несила збутись нам:

Наш дім заставлений за двісті тисяч, Фуре!

О пагубо моя, боргів шалена буре!

(27)

Хлопчиську-слуго! Давнього фалерна

Подай нам чашу пінну та гірку!

Такий наказ Постумії-цариці,

П'янішої від п'яних виногрон.

Ти ж, пагубо вина, твереза водо,

Ти йди від нас до мудрих та розважних:

Тут нерозведений панує Вакх.

ГІМН ДІАНИ (34)

Ми під покровом Діаниним,

Хлопці й дівчата незаймані;

Хлопці й дівчата незаймані,

Владарку славимо ми.
Ти, о Латоніє, вишнього
Паросте батька Юпітера!
Ти, яку в гаї Делійському
Мати на світ привела,-
І ти царюєш над горами,
Над полонинами буйними,
Ти зеленієш дібровами,
Гомоном рік гомониш.
Ти у пологах родильницям
Пільгу приносиш Люціною;
Трівія владна,— лампадою
В темрявих ти небесах.
Ти обертанням щомісячним
Часу потік розмежовуєш,
Збіжжям добірним плугатарям
Ти віддаєш за труди.
Будь же велика, прославлена
Під іменами розбіжними
Анковим дітям, Квіріновим ;
Захистом певним вовік.

ЗНОВУ ВЕСНА (46)

Знову весна, оживає земля.
Бур одгриміла пора буркотлива,
З заходу легіт повіяв пестливий...
Де ви, багатої Фрігії ниви?
Де ти, Нікеї родюча рілля?..
В Азію, славу містами, мчимо.
Серце забилося, прагне дороги,
Радо ступають, тугішають ноги...
Друзі, прощайте! Братерським гуртком
З дому забились ми в даль незнайому,
Нарізно шлях свій верстаєм додому.

ДО ЦІЦЕРОНА (49)

Найкрасномовніший із Ромулових чад*,
Із тих, які живуть, і з тих, що вже немає,
І з тих, що принесе майбутніх років ряд,-
Мій Марку Туллію! Хвалу тобі без краю
І дяку без кінця Катулл зложити рад —

Катулл, між усіма поетами найгірший,
Такий між усіма поетами найгірший,
Як ти між усіма найкращий адвокат.
[* Вільний переклад; рим в оригіналі, звичайно, немає.]

ПРО ЛЕСБІЮ (70)

Владарка каже моя, що моєю б вона залишилась,
Навіть коли б її втіх батько богів зажадав.
Але що кажуть жінки своїм легковірним коханцям,
Тільки б на вітрі писать та на текучій воді.

ПРО СВОЄ КОХАННЯ (85)

В серці — кохання й ненависть, Чому? — ти питаєш. — Не знаю.
Та відчуваю в собі біль цей і мучусь, терплю.